

ADOLFAS KIŠONAS

dailininkas, dendrologas

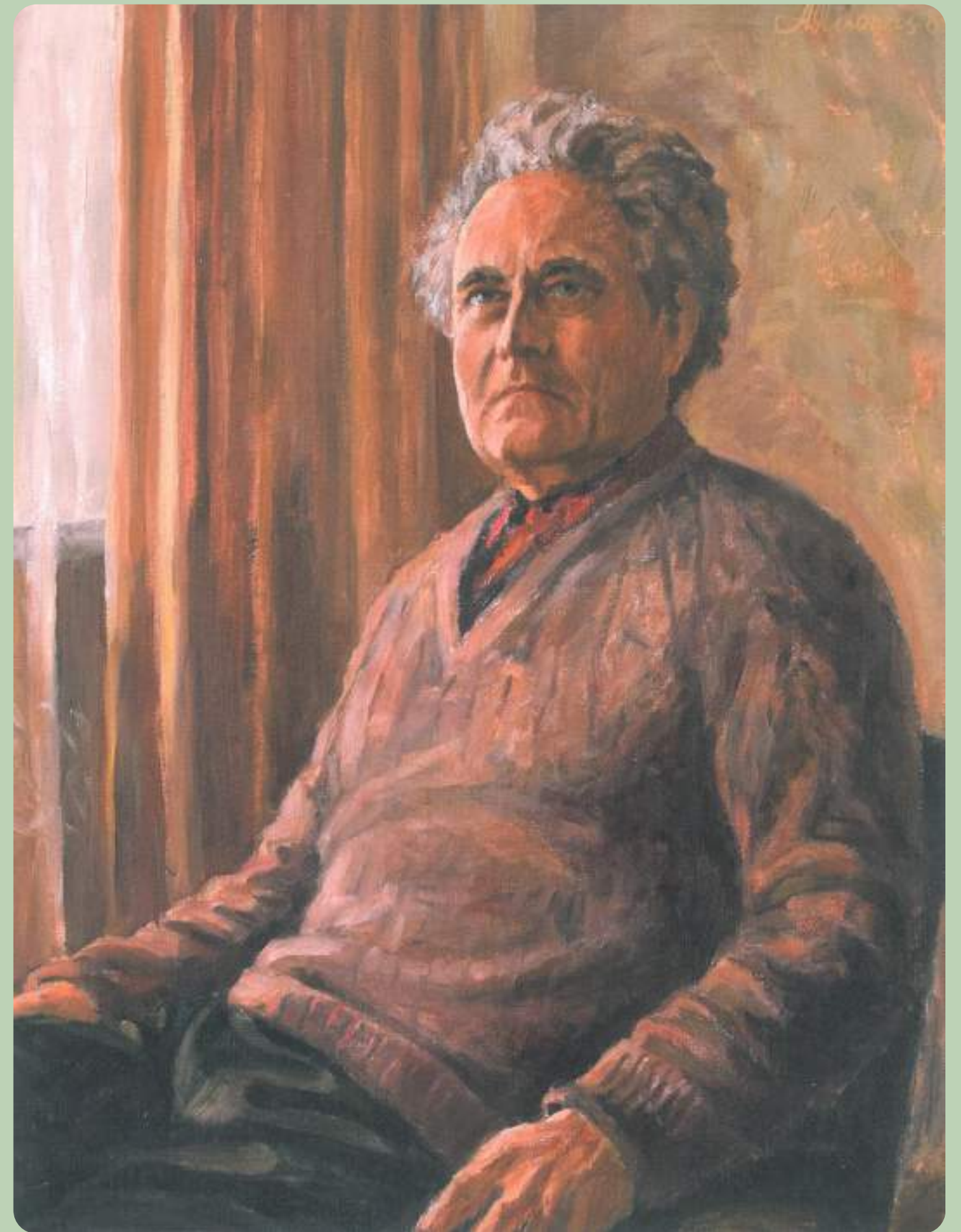
Parengė bibliografė Kristina Momkienė

Telšių rajono savivaldybės
Karolinos Praniauskaitės
viešoji biblioteka

2024

Galbūt dėl to, kad svajojate, esate tuo, kuo esate.
Svajonė – tai žmogaus gyvenimo programa. Ji
nurodo, kuriuo keliu eiti, ji priverčia kurti savo
ateitį ir paversti ją tikrove.
Tad svajokime, svajokime!

Autoportretas, 1984 m. Kartonas, aliejus, 58x48 cm

BIOGRAFIJA

Adolfas Kišonas gimė 1926 m. gruodžio 26 d.* Mažeikiuose, amatininkų Jono ir Bronislavos Kišonų šeimoje. Nuo 1934 m. Adolfas pradėjo lankyti J. T. Vaižganto pradinę mokyklą, vėliau mokėsi Mažeikių gimnazijoje. Joje veikė M. K. Čiurlionio dailės būrelis, kuriam vadovavo žymus dailininkas Česlovas Kontrimas. Į būrelį įsijungė ir Adolfas Kišonas.

1945 m. A. Kišonas apsigyveno Telšiuose, įstojo į mokytojų seminarijos priešpaskutinį kursą. Tais pačiais metais spalio 14 d. Telšių Žemaičių teatro direktorius B. Gerulaitis paskyrė jį dirbti teatro dekoratoriumi.

1946 m. Adolfas susituokė su Elena Berenyte, su kuria drauge nugyveno 67 metus. Šeimoje augo trys vaikai – sūnus Adolfas, dukros Regina ir Vitalija.

1946 m. dailininkas Č. Kontrimas pradėjo vadovauti Kauno vidurinei dailės mokyklai ir tuomet ten mokytis nuvyko Adolfas. Jis buvo priimtas į septintą (paskutinį) kursą. Mokyklą baigė 1947 m., tačiau toliau mokytis nebuvo finansinių galimybių, be to Telšiuose laukė žmona Elena.

Grįžęs į Telšius įsidarbino piešimo mokytoju Telšių dailiųjų amatų mokykloje. 1950–1951 m. A. Kišonas dirbo Telšių kultūros namų direktoriumi. 1960 m. Adolfas įsidarbino braižytoju Autokelių valdyboje. Nuo 1962 m. pradėjo dirbti Kelių statybos valdyboje, gelžbetonio skyriuje. Darbas cemento dulkėse ir asfalto gamybos dūmuose alino sveikatą. 1972 m. Anulėnų tarybinio paukštininkystės ūkio direktorius Mykolas Ežerskis pasiūlė A. Kišonui sutvarkyti greta Telšių esantį apleistą Degaičių dvaro parką, dirbti ūkio apželdintoju.

1977 m. šeima įsikūrė Degaičiuose naujame name, kurį suprojektavo pats Adolfas Kišonas. Sodybos namo ir aplinkos harmonija susilieja su šalia esančiu parku.

2012 m. Telšių rajono savivaldybės Degaičių seniūnijos vietos bendruomenės tarybos sprendimu Adolfui Kišonui suteiktas Degaičių seniūnijos garbės piliečio vardas.

Na, o 2024 m. gruodžio 6 d. dailininkui, dendrologui Adolfui Kišonui bus suteiktas Telšių miesto garbės piliečio vardas.

*Pase nurodyta 1927 m. sausio 1 d.

DAILININKAS

Dar besimokant Mažeikių gimnazijoje ėmė skleistis Adolfo Kišono polinkis į daile. 1943 m. kartu su kitais M. K. Čiurlionio meno būrelio nariais dalyvavo parodoje. 1946 m. pieštuku nupiešė savo tėvo portretą. 1947–1948 m. akvarele nulejo du paveikslus – „Pamiršti arkliai“ ir „Natiurmortas“, kurie 1989 m. parodos metu Šiauliuose sužavėjo dailininką, menotyrininką Vytenį Rimkų.

Gyvenimo darbai ir rūpesčiai atitolino nuo dailės, tačiau 1977 m. įsikūrus naujame name Degaičiuose, A. Kišonas vėl ėmė kurti. Adolfas pradėjo iš natūros lieti akvarelinius paveikslus, kuriuose – parko vaizdai, medžiai, tvenkiniai. Po kurio laiko ėmėsi aliejinės tapybos. Sukūrė daugybę Žemaitijos peizažų, Degaičių parko vaizdų, Telšių miesto fragmentų, portretų.

2005 m. LR Kultūros ministerija Adolfui Kišonui suteikė meno kūrėjo statusą. Tais pačiais metais jis tapo Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos nariu – tautodailininku, turinčiu meno kūrėjo statusą.

2011 m. A. Kišono darbai buvo eksponuojami Kaune vykusioje respublikinėje Antano Žmuidzinavičiaus vardo peizažo parodoje ir buvo pripažinti komisijos. Adolfas tapo A. Žmuidzinavičiaus premijos laureatu.

Pamiršti arkliai, 1947 m. Popierius, akvarelė, 34,7x24 cm

DENDROLOGAS

Kita Adolfo Kišono aistra yra dendrologija. Būdamas dešimties metų jis jau turėjo savo medelyną, kuriame augo jo iškiepyti vaismedžiai. Dendrologo gabumai labiausiai atsiskleidė atkuriant Degaičių dvaro parką. Parko atgimimas prasidėjo 1972 m. Adolfas Kišonas sukūrė parko sutvarkymo projektą. Teritorijoje buvo pašalinti menkaverčiai medžiai ir krūmai, iškasti tvenkiniai, sukurta takų sistema, apsodinta vietinėmis ir retomis egzotinėmis medžių ir krūmų rūšimis. Adolfas bendravo su šalies botanikos sodais, medelynais, parveždamas į Degaičius įvairių egzotinių augalų. Savo sklype jis sukūrė medelyną: užsiaugindavo sodinukus, iškiepydavo jų kultūrines formas, augindavo juos apie 10 metų ir tuomet perkeldavo į parką. Senojo parko plotas buvo 6 ha, naujojo, išplėto – 18,2 ha. Degaičių parkas tapo vienu gražiausių parkų Lietuvoje.

Nuo 1990 m. Adolfas Kišonas priklauso Lietuvos dendrologų draugijai.

Degaičių parkas 1985 m. Drobė, aliejus, 118x88 cm

KNYGOS PRISTATYMAS BIBLIOTEKOJE

Telšių rajono savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešojoje bibliotekoje 2024 m. spalio 3 d. vyko knygos „Adolfas Kišonas. Dailininkas, dendrologas“ pristatymas, kuriame dalyvavo sudarytojos Vitalija Kišonaitė-Bagdonienė ir muziejininkė, istorikė Elvyra Spudytė. Susirinkusiems svajingas melodijas dovanojo akordeonistė Raminta Šukytė kartu su Juozu Jačioniu.

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

© Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

©Edvardas Grusas

Kristinos Momkienės nuotr.

Adolfas Kišonas

dailininkas, dendrologas

Telsių Karolinos Pranciškaitės
bibliotekai

2024-03-11

A. Kišonas

Mano Tėvyne, gyvuok amžinai,
Aš mylėsiu Tave, nors būsiu toli,
Kiekvieną pavasarį pasipuoški žiedais,
Būki lietuviui sava ir graži.

Adolfas Kišonas

Vaizdas nuo Šatrijos kalno, 2005 m. Drobė, aliejus, 98,3x66 cm

ŠALTINIŲ SĄRAŠAS APIE ADOLFA KIŠONĄ

1. „Kišonas Adolfas“. Kas yra kas Lietuvoje 2000?, Vilnius, 2000, p. 337.
2. Semaškaitė, Ingrida. „Degaičiai“. Lietuvos dvarai, t. 2, Vilnius, 2009, p. 134.
3. Spudytė, Elvyra; Kišonaitė-Bagdonienė, Vitalija. Adolfas Kišonas: dailininkas, dendrologas. Klaipėda, Druka, 2024.
4. „Adolfas Kišonas“. Tautodailės metraštis, 1998, Nr. 2, p. 76.
5. „Adolfas Kišonas atšventė garbų jubiliejų“. Telšių žinios, 2012-01-13, Nr. 4, p. 1–2.
6. Akavickienė, Giedra. „Degaičių parke žiedus išskleidė tulpmedis“. Kalvotoji Žemaitija, 2015-08-08, Nr. 60, p. 4, 6.
7. Dačkevičius, Algirdas. „Žalioji Degaičių jungtis“. Miškai, 2018, Nr. 9, p. 42–45.
8. „Degaičiuose – dvi svarbios sukaktys“. Telšių žinios, 2017-01-20, Nr. 6, p. 1, 7.
9. „Degaičių parkas – valstybinės reikšmės parkų sąraše“. Telšių žinios, 2017-10-13, Nr. 80, p. 7.
10. „Degaičiai pagerbė savo Garbės piliečius“. Penktadienio žemaitis, 2012-07-05, Nr. 27, p. 15.
11. „Degaičių parke sužaliuos dar daugiau medžių“. Telšių žinios, 2017-04-25, Nr. 32, p. 8.
12. Dijokienė, Lina. „Adolfo Kišono jubiliejui – bendra menininko ir jo dukters darbų paroda“. Kalvotoji Žemaitija, 2017-08-01, Nr. 59, p. 7.
13. Jackutė, Danutė. „Svariai įvertinta tapytojo peizažisto kūryba“. Kalvotoji Žemaitija, 2011-10-18, Nr. 118, p. 5.
14. Jackutė, Danutė. „Pirmą kartą Degaičiuose išrinkti šio krašto Garbės piliečiai“. Kalvotoji Žemaitija, 2012-07-10, Nr. 78, p. 5.
15. Januškevičius, Laimutis. „Lietuvos botanikos sodų šiandiena ir ateities perspektyvos“. Sodo kraitė, 2017, Nr. 6, p. 16–23.
16. Jonušas, Augustinas. „A. Kišono darbų paroda Plungėje“. Kalvotoji Žemaitija, 2004-10-30, Nr. 123, p. 6.
17. „Jubiliejinė Adolfo Kišono paroda“. Penktadienio žemaitis, 2013-06-28, Nr. 26, p. 16.
18. Kazlauskienė, Donata. „Išskirtinis dailininko Adolfo Kišono braižas“. Kalvotoji Žemaitija, 2013-06-27, Nr. 71, p. 5.
19. Kriščiūnaitė, Monika. „50-oji atkurto Degaičių parko vasara“. Telšių žinios, 2022-07-05, Nr. 52, p. 4.
20. Lukštienė, Jūratė. „Parlamento galerijoje – žemaičių kūryba“. Kalvotoji Žemaitija, 2007-06-23, Nr. 69, p. 6.

21. Lukštienė, Jūratė. „Parodos pristatyme - trys jubiliejai“. Kalvotoji Žemaitija, 2007-06-19, Nr. 67, p. 4.
22. Nekrašius, Antanas. „Degaičių parkas - daugiausiai medžių rūšių turintis parkas Lietuvoje. Tik yra vienas BET“. Telšių žinios, 2011-03-18 Nr. 22, p. 2.
23. „Parlamento galerijoje - telšiškių tautodailininkų darbai“. Telšių žinios, 2007-07-03, Nr. 48, p. 8.
24. Sabalytė, Elvyra. „Tradicijos gimsta ne kasdien“. Komunizmo švyturys, 1984-09-06, Nr. 107, p. 3.
25. Servienė, Aurelija. „A. Kišonas - ne tik puikus menininkas, bet ir geras žmogus“. Telšių žinios, 2017-07-28, Nr. 59, p. 7.
26. Servienė, Aurelija. „Peizažų meistriui - parodos laureato diplomas“. Vakarų Lietuva, 2011-10-18, Nr. 42, p. 3.
27. „Susitikimas su kraštiečiu A. Kišonu“. Telšių žinios, 2024-10-15, Nr. 79, p. 4.
28. Tai bent: Degaičiuose surengtas lapų grėbimo čempionatas“. Telšių žinios, 2023-04-28, Nr. p. 5.
29. „Telšių garbės piliečio vardas suteiktas Adolfui Kišonui“. Kalvotosios Žemaitijos, 2024-07-09, Nr. 50, p. 4, 7.
30. „Tulpmedžio žydėjimo“ šventė Degaičiuose“. Telšių žinios, 2024-07-09, Nr. 51, p. 1, 4.
31. Zvonkuvienė, Janina. „Degaičių parko veidrodžiai“. Telšių žinios, 2017-07-28, Nr. 59, p. 7.
32. Zvonkuvienė, Janina. „Degaičiai paminėjo atkurto parko 50-metį“. Kalvotoji Žemaitija, 2022-07-05, Nr. 52, p. 1, 7.
33. Zvonkuvienė, Janina. „Į knygą lyg į skrynią saugią sudėta Adolfo Kišono meninė kūryba“. Kalvotoji Žemaitija, 2024-09-06, Nr. 66, p. 7, 10.
34. Zvonkuvienė, Janina. „Knyga apie gimtinės grožio patriarchą“. Kalvotoji Žemaitija, 2024-10-08, Nr. 75, p. 3, 9.
35. Zvonkuvienė, Janina. „Po Degaičių ažuolais: Adolfas Kišonas – tarsi prancūzas André“. Kalvotoji Žemaitija, 2021-05-04, Nr. 33, p. 10.
36. Zvonkuvienė, Janina. „Po Degaičių ažuolais: gera lemtis, ypatingi ir kuriantys žmonės“. Kalvotoji Žemaitija, 2021-04-13, Nr. 27, p. 10.
37. Zvonkuvienė, Janina. „Po Degaičių ažuolais: kai žydruma, kai pavasariai eina ir eina...“. Kalvotoji Žemaitija, 2021-03-30, Nr. 24, p. 8.
38. Zvonkuvienė, Janina. „Po Degaičių ažuolais: kitamet – prikelto parko 50-metis“. Kalvotoji Žemaitija, 2021-03-23, Nr. 22, p. 8.
39. Zvonkuvienė, Janina. „Vyrai iš kelių valdybos“. Kalvotoji Žemaitija, 2024-11-15, Nr. 85, p. 6, 10.
40. Tamulevičiūtė, Laura. „Dailininkas A. Kišonas atidavė duoklę gimtajam kraštui“. Santarvė (Mažeikių rajono laikraštis), 2007-07-24, Nr. 81, p. 5.